Tâhir Olmayanın Mushaf'a Dokunması ve Kur'ân Okuması

Allâme Şeyh İmâm Abdulaziz b. Bâz rahimehullah'a soruldu:

Soru: Mushaf'a abdestsiz olarak dokunmanın veya onu bir yerden kaldırıp başka bir yere koymanın ve taşımanın hükmü nedir? Ayrıca abdestsiz olarak okumanın hükmü nedir?

Cevap: İlim ehlinin cumhûruna göre, müslümanın abdestsiz olarak Mushaf'a dokunması câiz değildir. Dört mezheb imâmının görüşü de budur. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbının kendisiyle fetvâ verdiği görüş de budur. Bu konuda kendisinde bir beis olmayan sahîh bir hadîs vârid olmuştur. Amr b. Hazm radıyallahu anh'dan rivâyet edilen bu hadîsde Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Yemen ahâlisine yazdığı yazıda şöyle buyurmuştur: "Kur'ân'a tâhir olandan başkası el sürmesin." [Dârimî (2266)] Bu, birbirini kuvvetlendiren tarîklere sahip ceyyid bir hadîstir. Böylece, küçük ve büyük hadesten yana tahâret üzere olmadıkça müslümanın Mushaf'a dokunmasının câiz olmadığı bilinmiş oldu. Aynı şekilde tahâret üzere olmayan kişinin onu bir yerden kaldırıp diğer bir yere koyması da, taşıması da câiz değildir. Ancak bir sargıya dolanmış olarak veya deri kabının içinde veya kulpundan ve ipinden tutarak bir vasıta ile dokunmasında veya taşımasında mahzûr yoktur. Abdestsiz olarak arada bir engel olmaksızın dokunması ise –daha önce geçtiği gibi- ilim ehlinin de çoğunluğunun üzerinde olduğu sahîh görüşe göre câiz değildir. Abdestsiz olarak ezberden okumaya gelince bunda bir mahzûr yoktur. Ya da Mushaf kendisine tutulur, sayfaları çevrilir ve açılır ise okumasında bir mahzûr yoktur.

Ancak büyük hades sahibi cünüp Kur'ân'ı okuyamaz. Çünkü cenâbetten başka hiçbir şeyin Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'i kıraatten alıkoymadığı sâbit olmuştur. Ahmed ceyyid bir sened ile Alî radıyallahu anh'den Nebî sallahu aleyhi ve sellem hakkında şöyle rivâyet etmiştir: "Büyük abdest bozduktan sonra Kur'ân'dan bir şeyler okudu ve şöyle buyurdu: Bu cünüp olmayan içindir. Cünüp ise bir âyet de olsa okuyamaz." [Ahmed (1/110)]

Sonuç olarak, cenâbet olan kişi, gusledinceye kadar ne Mushaf'tan ne de ezberden Kur'ân okuyamaz. Cünüp olmayıp abdestsiz olan ise dokunmaksızın ezberden okuyabilir.

Bu konuyla ilgili diğer bir mesele de hayız ve nifas hâlinde okunup okunamayacağı meselesidir.

Bu konuda ilim ehli ihtilâf etmişlerdir. Bazıları hayız ve nifası cünüplük gibi değerlendirip okuyamaz demişlerdir.

İkinci görüş ise hayızlı ve nifaslının Mushaf'a dokunmaksızın ezbere okuyabileceğidir. Çünkü hayız ve nifas müddeti uzundur, cünüplük gibi değildirler. Böyle bir durumda cünüp olan kişi hemen gusledip okuyabilir ama hayız ve nifas olan kadınlar ancak temizlenmelerinden sonra bunu yapabilirler. İşte bundan dolayı cünüplülüğe kıyâs edilmeleri sahîh değildir.

Buna göre doğru olan ezberden olması şartıyla hayız ve nifas hâlinde Kur'ân okumaya bir engel

olmadığıdır. Tercîh edilen budur, çünkü bunu alıkoyan herhangi bir delîl yoktur. Bilakis câizliğe delâlet eden delîl vardır. Sahîhayn'da Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'den, Âişe Hac esnâsında hayız olunca ona şöyle buyurduğu sâbit olmuştur: "Hac yapanın yaptığı her şeyi yap, ancak temizleninceye kadar tavaf etme!" [Buhârî (305); Müslim (1211)] Hac yapan kişi Kur'ân da okur. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Kur'ân okumayı istisnâ etmedi. Bu da kıratın cevâzına delâlet eder. Vedâ haccında mîkâtta iken Muhammed b. Ebî Bekr'i doğuran Esmâ binti Umeys'e de böyle söylemişti. İşte bunlar Mushaf'a dokunmaksızın hayızlının ve nifâslının Kur'ân okuyabileceğine delâlet eder. İbn 'Umer radıyallahu anh'in, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in: "Hayızlı ve cünüp Kur'ân'dan herhangi bir şey okuyamaz." buyurduğuna dâir hadîsine gelince, bu hadîs zayıftır. İsnâdında İsmâîl b. Ayyâş'ın Mûsâ b. Ukbe'den rivâyeti vardır. Hadîs ilminin ehli, İsmâîl'in Hicâzlılardan rivâyetini tad'îf eder ve şöyle derler: Onun kendi beldesinden, yani Şamlılardan rivâyeti ceyyiddir. Ancak Hicâzlılardan rivâyeti zayıftır. Bu hadîs de onun Hicâzlılardan rivâyetidir. Bundan dolayı zayıfdır.

[Mecmû'u Fetâvâ ve Makâlât Mutenevvia 10. cilt/149. sayfa ve devamı]